

УДК 330.4 УДК 65.014 ББК 65.290-2 К 100**ВИКЛЮЧЕННЯ З РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ПОНЯТЬ
«ПОВНА ВИЗНАЧЕНІСТЬ» І «ПОВНА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ»
ЯК ПОМИЛКОВИХ**

*Бабайлов В. К., к.е.н., доцент
super_super-kod@ukr.net*

*Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Як свідчить практика інтерес до ризиків і управління в умовах ризиків має стабільну тенденцію до зростання. При цьому зроблені значні досягнення у поглибленні розуміння сенсу ризиків і ризик-менеджменту [1-2].

Однак існують й значні недоліки і навіть помилки у знаннях і практиці їх використання у ризик-менеджменті. Так, досі продовжується розмова про управління ризиками замість управління в умовах ризиків.

Відсутнє й засвоєння і використання основного, найважливішого критерію класифікації ризиків через один, єдиний, найбільш правильний принцип - професійний принцип.

У даній доповіді автор вважає за необхідне звернути увагу на існування й такої розповсюдженої помилки – поряд зі ризиками вважають існування ще й повної визначеності і повної невизначеності.

Поглиблений аналіз привів автора до висновку, що повна визначеність і повна невизначеність не можуть існувати у принципі. Цей висновок був представлений автором на Першому чемпіонаті світу з економіки у жовтні 2023 року.

Метою доповіді і стале ознайомлення зі декілька уточненими аргументами доведення відсутності понять і явищ «повна визначеність» і «повна невизначеність».

Для досягнення цієї мети, по-перше, необхідно констатувати, що уся практика діяльності людства приводить до висновку, що за межами діяльності людини нема ризику, а значить нема як визначеності, так і невизначеності. Це принцип, критерій: ризик і діяльність невіддільні одне від одного: якщо є будь-яка діяльність – завжди існує й ризик; нема діяльності – нема й ризику.

По-друге, вже давно доведено, що зміст будь-якого ризику включає саме два елементи, дві обов'язкові його частки : визначеність і невизначеність . Тобто, визначеність і невизначеність завжди існують у нутрі ризику, діяльності причому разом, одночасно. Тому у ризику не може бути або однієї визначеності (тобто, повної визначеності), або однієї невизначеності (тобто, повної невизначеності).

Але може скластися така хибна думка, природа якої слідує з такого наочного прикладу: так, здавалось би, що існує стовідсоткова визначеність, й тільки визначеність, тобто повна визначеність за межами ризику. Так, може скластися думка, що, наприклад, планета Місяць існує одна, об'єктивне, незалежне від нашої думки, поза нашої діяльності, поза ризику. Тобто, визначеність може існувати окремо від невизначеності, тобто як повна визначеність.

Але величезна омана такого уявлення у наступному. Глибокий роздум, аналіз цієї ситуації приводить до іншого висновку. Так, у дійсності поняття одна планета «Місяць» – це всього лише результат вже наших думок, саме нашої діяльності, домовленості всіх астрономів, що Місяць один. У дійсності ми могли б називати Місяцем і Марс – як Місяць номер два, і Венеру – як Місяць номер три тощо.

Тому слідує *остаточний висновок*: визначеність і невизначеність існують тільки у діяльності, а значить – тільки у ризику, й тільки разом, одночасно, а значить вони ніколи не можуть бути повними. Тобто, повна визначеність і повна невизначеність не існують взагалі.

Автор переконаний в тому, що виключення зі ризик-менеджменту понять «повна визначеність» і «повна невизначеність», як розповсюдженою помилки, і впровадження цієї новітності у професійну підготовку фахівців без сумніву сприятиме підвищенню якості їх знань і ефективності їх майбутньої менеджерської діяльності через усунення просто зайвих втрат часу на розмови і дії відносно повної визначеності і повної невизначеності.

Література:

1. Бабайлов, В., & Курденко, О. (2022). ВІД РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ДО РИЗИК-ЕКОНОМІКИ. Економіка та суспільство, (46). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46>
2. Бабайлов, В., & Дмитрієва О. (2023). РИЗИК-ІНЖЕНЕРІЯ І РИЗИК-ВИРОБНИЦТВО ЯК УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНЖЕНЕРНИХ І ВИРОБНИЧИХ РИЗИКІВ. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, (30). DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.204>